Ч. 165 (14.414). Львів, субота 25. липня 1936. Рocztowa opłata uiszczona ryczałtem. Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 504.060. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф Редакції: 229-41. „ Друкарні: 229-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Бої за Мадрид.

МАДРИД, 24. 7. Райтер. Після кількаденних завзятих боїв урядові та повстанчі війська стоять проти себе в горах на північ від Мадриду. Уряд поспішно висилає туди всі можливі резерви і видає заспокійливі комунікати, хоча повстанці у кількох місцях продерлися вперед.

ЛІССАБОНА, 24. 7. ПАТ. Севільське радіо повідомляє, що війська ген. Моля зблизилися на 25 кільометрів до Мадриду.

УРЯДОВІ ВІЙСЬКА ВТІКАЮТЬ ДО МАДРИДУ.

ВАШИНҐТОН, 24. 7. Райтер. Положення у Мадриді дуже поважне, американська амбасада збирає америк. громадян у своєму будинку. Неспокій у місті викликує вістка, що урядові війська програли битву на північ від Мадриду і тепер відступають у безладді.

І за провінцію.

МАДРИД, 24. 7. ПАТ. Ґен. Франко спроваджує з Марока 500 вояків чужинецької леґії, щоб заатакувати Малаґу.

ПАРИЖ, 24. 7. Авас. Урядові війська здобули Сан Себастіян. Двірець згорів. Повстанці бороняться у кількох осередках.

КІРОҐА УБИТИЙ?

МАДРИД, 24. 7. ПАТ. Тут заперечують вістку севільського радія, немовби б. прем'єра Сезареса Кіроґу вбили.

Невтральність Танжеру.

УСУВАЮТЬ УРЯДОВІ КОРАБЛІ З ТАНЖЕРУ.

ТАНЖЕР, 24. 7. ПАТ. Міжнародній контрольний комітет зажадав, щоб еспан. уряд забрав з Танжеру свої воєнні кораблі; дотепер не дістав відповіди. Італійський посол бачився учора в Танжері з ґен. Франко, який домагався, щоб еспанські кораблі залишили пристань.

ЛЬОНДОН, 24. 7. ПАТ. Британська амбасада в Мадриді дістала наказ скомунікуватися з французькою і спільно зажадати, щоб еспанський уряд забрав свої воєнні кораблі з Танжеру. Тепер уряд уживає зневтралізовану танжерську пристань як оперативну базу проти повстанців, тому ці останні погрожують, що займуть Танжер, якщо уряд. кораблі відтіля не відплинуть.

ПОВСТАНЦІ ПЕРЕПРОШУЮТЬ АНГЛІЮ.

ҐІБРАЛЬТАР, 24. 7. ПАТ. Причалив тут на моторівці ґен. Кінделен і в імені ґен. Франко висловив жаль ґубернаторові за те, що повстанчі літаки бомбардували британські кораблі.

АНҐЛІЯ НЕВТРАЛЬНА.

ЛЬОНДОН, 24. 7. ПАТ. Події в Еспанії викликують в Льондоні чимало зацікавлення. Уряд не виявляє своєї симпатії до повстанців, але й до еспанського уряду ставиться холодно і навіть — як говорять в урядових колах — відмовився постачати йому зброї та муніції.

Американці втікають.

ВАШИНҐТОН, 24. 7. ПАТ. Державний департамент дістав від америк. консуля з Більбао телеграму з проханням вислати туди воєнний корабель, щоб забрати 150 америк. жінок та дітей. В місті й околиці йшли завзяті бої.

ВАШИНҐТОН, 24. 7. ПАТ. Кружляк „Оклягома" відплив до Більбао, щоб забрати відтіля американських жінок і дітей. Як повідомляє америк. амбасадор в Мадриду, столиця має харчеві припаси на тиждень.

Франція підтримує еспанський уряд?

ПАРИЖ, 24. 7. ПАТ. Права преса і дальше твердить, що два еспанські летуни, які недавно причалили в Парижі, домагаються в імені свого уряду, щоб Франція: 1) дозволила есп. урядовим літакам брати бензину на французьких майданах в Мароку й Альжірі, 2) дозволила урядовій фльоті заосмотрюватися в паливо в Танжері й альжірських пристанях, 3) продала есп. урядові 25 бомбардуючих літаків, 12.000 лет. бомб і 15. 75-центиметрових гармат. Франц. уряд мабуть погодився лише на перше прохання. „Еко де Парі" остерігає його, що як не додержує невтральности, Еспанія на випадок перемоги повстанців зблизиться до Німеччини.

СИМПАТІЇ ФРАНЦУСЬКОЇ СУСПІЛЬНОСТИ.

ПАРИЖ, 24. 7. ПАТ. Архієпископ Парижа кард. Вердіє містить у тижневику „Семен Релізієд" заклик до духовенства і вірних молитися за еспанських братів.

ПАРИЖ, 24. 7. ПАТ. Делеґація лівих партій вислала до еспанських республиканців телеграму в висловами симпатії та побажаннями перемоги.

ФРАНЦУСЬКА ОЦІНКА ПОЛОЖЕННЯ В ЕСПАНІЇ.

ПАРИЖ, 24. 7. ПАТ. Французька преса ось як оцінює правдоподібне положення в Еспанії під кінець вчорашнього дня: Урядові війська перейшли до наступу і заняли міста: Ґадалехару, Альмерію, Хіхон і Толедо та перемогли повстанців біля Сієрра Ґадарама недалеко Мадриду.

Головні осередки повстання це Севілля, Сараґоса, Бурґос і Кадіс. Повстанці володіють північно-західними провінціями і намагаються получитися з повстанцями з Навари. Великий бій іде коло С. Себастіяну. Дотепер згинуло 20 до 25.000 людей. „Пронунсіяменто" перейшло у справжню домашню війну.

—o—

НАШЕ СЕЛО І ЖИДИ.

В деяких селах кількох східногалицьких повітів були в останніх часах випадки протижидівських виступів, що проявлялися головно биттям шиб у жидівських домах. При цьому звичайно поміщувано ще й писаний зазив, щоб не купувати у жидів. Друкованих протижидівських летючок, як це було у поляків, тут не було і ввесь характер тих виступів не мав зорганізованого на більші розміри вигляду, як це було в центральних і західних воєвідствах Польщі. Були це виступи виняткові, в наших відносинах зовсім недоцільні, що їх осудили з місця українські відповідальні чинники.

Зі справою своєрідного льокального протижидівського виступу, зв'язаного з биттям шиб, стрінувся я недавно на мому посольському справоздавчому зібранні в Борщеві, де цю справу порушило в дискусії кількох промовців зпоміж духовенства і селян. В кількох громадах борщівського повіту були недавно випадки, що деяким місцевим жидам вибито в ночі шиби. Справців не викрили, а борщівське староство наказало дотичним громадам поставити перед жидівськими домами варту, до якої покликувано щоденно по кількадесять осіб з одної громади. У цьому самому часі доконано вечірньою порою вбивства одної молодої жидівки в Циганах, повіт Борщів, невідомо досі на якому тлі, бо можуть тут заходити й еротичні мотиви: це остаточно вияснить судове слідство. Те все викликало паніку між жидами в Борщівщині. Проти стосування терору до жидів виступили негайно українські відповідальні старші громадяни, передовсім наше духовенство публично у проповідях у церкві й остаточно цілу справу скоро зліквідовано, варти з-під жидівських домів стягнено і по селах настав спокій. До цього причинилося українське свідоме та зорганізоване громадянство, в першу чергу духовенство, якому жиди і навіть рабіни, за це окремо подякували. На згаданому зібранні в Борщеві осуджено теж у промовах місцевих діячів спроби ширення протижидівського терору, при чому звернено увагу, що по селах ширено протижидівські летючки в польській мові, друковані в Познанщині, із зазивом бойкоту жидів та що у цю акцію були вмішані деякі польські священики.

Це можливе. Велика більшість східногалицького польського духовенства причисляється до вшехпольського політичного табору і на місцях часто веде провід у протижидівській нагінці, якщо знайде свобіднішу хвилину від властивих собі протиукраїнських виступів. Одначе в суті річи притокою до протижидівських настроїв є не так національно-політичне чи расове підложе, як радше причини економічного і соціяльного характеру на селі й у місті.

Корінь лежить глибоко в історії колишньої Польщі, у її політичній і соціяльній будові, що була теж одною з причин козацько-польського зудару і в послідовности — упадку польської держави. Вже на досвітках польської історії, зокрема від другої половини 14. століття, на польські землі, опісля й на Східну Галичину та на литовсько-українські землі, прийшла зі заходу, головно з Німеччини, значна скількість

жидів, що принесли звідти й попсовану німецьку мову — сучасне „Ідіш". Більшість осіла по містах, творячи там окремі жидівські дільниці, яких мешканці мали й окремий вигляд — довгі бороди і пейси та своєрідну одежу — халати, ярмулки та сабашівки. При закріпощенні селян з розростом фільварочної господарки значна частина жидів розбрилась і по селах як коршмарі, орендатори ріжних польських підприємств та фактори-посередники. При господарській бездільности польської земельної шляхти завоювали вони небавком економічне життя села і тягнули з нього непомірні зиски, творячи новий, часто й рішаючий чинник між селом і панським фільварком. Хліборобством зовсім не займались, а зрештою аж до знесення панщини не вільно їм було набувати на власність панських маєтків.

З перемогою капіталістичного устрою з його індивідуальною свободою поширилося значно у нас поле жидівської експанзії. Чимало панських маєтків — на думці маю у першу чергу Східну Галичину — перейшло в жидівські руки, або, як каже І. Франко у „Панських жартах" про жінку героя-дідича цієї епопеї —

„І слід за нею замело,
А Мошко закупив село."

Коршма, кредити і торговля були й дальше у нас виключною доменою жидів. Галицьке село попадало щораз більше в руїну і для охорони селян Австрія мусіла видати в 70-тих роках мин. стол. окремі закони проти пиянства та проти лихви. Проти панування коршми виступило тоді чинно й наше греко-кат. духовенство під проводом митрополита Йосифа Сембратовича з пропагандою братств тверезости. Сільська коршма, як дохідне джерело для дідичів та їх арендаторів, стала святістю (відома „сьвента карчма"), якої берегли аж до остаточної ліквідації пропінаційного права в 1910 р. галицькі старости й жандарми. На наше духовенство сипалися репресії адміністраційної влади, а сам керманич першої у нас протиалькогольної акції, митроп. Йосиф Сембратович, на домагання всесильної тоді польської шляхти мусів піти на заслання до Риму. „Сьвента карчма" вийшла тоді переможно і царювала ще кілька десятків літ.

Ще одно страшенне лихо руйнувало у довоєнних часах наше село. Виплилвало воно з постанов австрійського цивільного закону про подільність ґрунтів і з гіпотечного та екзекуційного закону про невиділені частини нерухомої власности з можливістю свобідної їх продажі і купна. Невиділені пайки — звичайно родинні — скуповували за безцін жиди і під загрозою їх екзекуційної продажі відпродували їх родині з десятькратним нераз зиском, або за безцін набували цілу реальність на ліцитації. Живий ще між ін. колишній посол до галицького сойму й австрійської палати послів д-р Теофіль Окуневський і він свідком, скільки до війни було даремних заходів наших послів у Львові й у Відні, щоби припинити чи обмежити торговлю невиділеними земельними пайками. Сталося це щойно в Австрії в часі світової війни через проголошення цісарського розпорядку про створення повітових комісій для обороту землею. Інакше більшість селянських ґрунтів у Галичині (і на Буковині) булаб опинилася при знесенні мораторії в жидівських руках.

Політичне і національне освідомлення нашого галицького села, його економічна зорганізована боротьба (хліборобські страйки з 1902/3 рр.), зарібкова еміграція, врешті створення і зріст кооперативної організації дали в сумі початки економічної санації села, яка у повоєнних часах зробила помітні поступи.

Рівночасно війна й повоєнні відносини принесли дуже значні переміни у соціяльній і національній структурі східно-галицького села. Економічні обставини й саме польське земельне законодавство ліквідували й ліквідують дальше більшу земельну власність. Остання стратила безповоротно і давнішу політичну суприматію. Російська окупація знищила у великій мірі жидівські варстати праці по наших селах і містечках, а з жидівських домів не лишилося часто і сліду. Велика частина жидів виїхала перед російськими військами до західно-австрійських провінцій, передовсім до Відня. Частина там залишилась, а ті, що вернулись, вернулись нераз до руїн. Не зазнала гаразду й маломістечкова жидівська біднота, що лишилася в краю. Її часто москалі виселювали, переганяючи з місця на місце та знущаючись над нею, особливо у прифронтових смугах.

По війні не стало фільварків у багатьох громадах, з конечности не стало жидів-посередників, ба, що більше, у величезній більшости громад не стало й давнішого символу поневолення й визиску села — „сьвентої карчми". На руїнах якої часто-густо збудовано нашу читальню „Просвіти" або Народній Дім. Крім гірської і підкарпатської смуги жиди покинули майже цілковито більшість наших сіл, або залишились там у незначній скількости. Зате зросло помітно жидівське населення по деяких східно-галицьких містах і містечках, побільшуючи тамошній жидівський пролетаріят та скріпляючи нужду і серед найнижчих слоїв жидівства. До нішого східно-галицького села прийшла значна скількість мазурських кольоністів, яка не принесла зі собою в село прожидівських симпатій.

Ми тепер у стадії конечної розбудови нашої соціяльної структури через витворення тих верств, які нам досі бракували, передовсім ремісництва і купецтва. До цієї переміни причиняється теж у значній мірі й наша кооперація. Те все ми мусимо витворити в інтересі правильного розвою нашого національного організму, без уваги очевидно на те, як до цього поставляться жиди і без потреби у нас якихсь протижидівських вигуків та виступів.

Перед жидами у Польщі, яка з три і пів міліоновою жидівською людністю (близько 11%) є велико-державою в найвищим відсотком жидів на світі, нема рожевої майбутности. Великий протижидівський рух, получений нераз з кровавими погромами у корінній Польщі, не ворожить жидам ніякого добра. Антисемітизм у поляків росте і кріпшає з дня на день і ставить жидівські маси перед питанням: що далі? Перебудови у соціяльній структурі жидів не вдасться в Польщі перевести, її розвязкою може бути масова еміграція жидів з Польщі. І саме у цьому жидівська справа в Польщі перестає бути з огляду на свою масовість внутрішньою справою і переходить у ділянку міжнародньої політики.

Не ми будемо її вирішувати. Але одно певне, що скорше чи пізніше наше східно-галицьке село з причин, про які я згадав, не матиме на загал у себе жидівських громадян. Це станеться без пристосовування якогонебудь терору, а вже найменше без биття шиб та ширення протижидівських гасел, яких зрештою український національний табор не поширював і не поширює. Тут зроблять своє самі невідкличні закони життя!

Д-р Степан Баран

Творім нові варстати праці!

(Стаття надіслана).

Кооперація — це соціяльне явище, що в обороні широких мас суспільства веде боротьбу із всевладним капіталом, поборюючи визиск. Відома річ, що приватний купець чи промисловець нерадо веде підприємство, коли мусить задоволитись мінімальним зиском. Його ціль якнайбільше заробити і тому творяться картелі. Зате кооперація вже по своїй природі не летить за зиском, тимто вона і приватний купецький світ — часто вогонь і вода.

До цього часу ми мали тільки свої кооперативні і промислові підприємства і тому боротьба на наших землях велась із чужим приватним купецьким світом, не тільки з економічного погляду, але також із національної конечности. Одначе тепер, коли починають творитись наші приватні торговельні підприємства, ми кооператори, відповідальні за економічну політику на наших землях, повинні цю справу добре обдумати, визначити точну межу між кооперацією і своїм приватним купецтвом та надати якийсь напрям приватній ініціятиві. Бо годі нам, зрештою й не доцільно поборювати своїх людей, які можуть дуже добре втиснутися в місто і відограти поважну ролю, завойовуючи його для нашої нації.

Село наше вже зорганізоване кооперацією і недоцільно було би, щоб там повставали приватні крамниці для поборювання вже істнуючих кооператив. Наші приватники мусять усвідомити собі, що кооперація витиснула і дальше витискає із сіл чужих купців з довголітнім досвідом, практикою і капіталом. А наш приватник не має такого досвіду і село наше не любить своїх торговців (може із заздрости) в селі. Зате приватний український купець у місті може скорше числити на підтримку кооперації і своїх людей. Нехай наш приватник не пхається в село, нехай іде до міста і там творить нові варстати праці (можливости є великі), нехай місто прибирає український характер! Господарське життя на наших землях є ще таке неопановане нами, що приватний почин має велике поле до попису. Взаємини між приватним світом і кооперацією повинні так уложитись, щоб ми не тратили даремне енергії на взаємне поборювання та не ослаблювали себе на втіху тих третіх.

Приглянмося торговлі в місті. Які крамниці не мають відповідників у нашій торговлі? Для прикладу: В кожному повітовому місті, навіть містечку, є по **кілька детайлічних крамниць з вапном і ґіпсом**, але наших ніде нема. Когож ці крамниці обслуговують? Річ ясна — наше село. А чому чужинець має це робити? Тепер придивімся калькуляції такого торговельного підприємства. До ведення такого інтересу потрібний, не конечно власний, зовсім примітивний льокаль (навіть без вікон), або просто шопа, де можна би зложити вагон вапна і поставити вагу. Вагон (10 тон) вапна коштує яких 250 зол. Його можна продати без великого труду до тижня. Вапно продають чужинці в роздріб навіть по 0.12 зол. за 1 кг. Ми числім, що вапно буде продане по 0.04 зол. за 1 кг., себто за цей вагон дістанемо 400 зол. тоді, коли він коштує 250. Отже 150 зол. зиску буде з обороту вапном в однім тижні, або 600 зол. на місяць, не числячи обороту ґіпсом, як також більшого обороту, як один вагон на тиждень. Справді це сезоновий інтерес, але і в зимі вапно в меншій скількости йде. Автім літній сезон забезпечить купця на зиму. Дивімся на чужинців, як вони собі нічого не роблять з того, що ходять покриті вапном як мельники, але в суботу вони краще одягаються, як державні урядовці. Мають змогу і дітей своїх освічувати і жити краще.

Візьмім ще один приклад: **крамниця з фарбами, покостами, щітками, військовими відзнаками і т. п.** Такі крамниці є в кожному місті і звичайно є їх кілька, а наших ніде нема. В такій крамниці досить торгувати 30 зол. денно, щоб одна українська родина мала запевнений прожиток. Обороти такими товарами дають 100 проц. зиску.

Є ще багато інших бранж, які, здається, не скоро будуть у наших руках, як ось хочби **склади дощок і будівельного матеріялу.** А треба знати, що найбільші маєтки поробили чужинці саме на тих інтересах. Дальше згадаю залізні крамниці, мануфактурні, ґалянтерійні, дамську конфекцію, готову обув і т. д. і т. д.

Туди покищо наш приватник не йде (хиба з малими винятками), а береться за найменше рентовний і сильно конкуренційний інтерес, яким є якраз споживча бранжа. Дивімся на чужинців і побачимо, що купці з цієї бранжі не є такі богаті, як їх товариші з інших бранж.

Не тільки торговля мусить нас цікавити. Промисл теж повинні ми опанувати. Справді промисл вимагає великого капіталу і фаховости, а ми народ бідний і мусимо зачинати від малих річей. Нпр. **фабрикація содової води і лімоняди.** На око дрібничка, але коли подивитися калькуляції і можливостям збуту, то ця дрібничка може дати на місяць 1.000 зол. чистого зиску і навіть більше. З цим підприємством можна получити крамницю з морозивом, тісточками та чоколядками „Фортуни Нової". Отже і наша вже істнуюча фабрика цукорків та помадок мала би кращий збут своїх виробів. Узимі в такій крамниці можна продавати виноград, помаранчі й овочі.

Калькуляції до фабрикації содової води і лімоняди з ріжних причин тут не подаємо, зате **кожному охочому на поручення дотичного ПСК дам точні інформації.** Така фабричка лімоняди заснована в цім році з почину Повіт. Союзу в Жовкві. Особи, які хотіли би ближче зацікавитись цією справою, мають нагоду відбути даром практику і навчитись цього діла. Такі підприємства повинні обовязково повстати в кожному нашому місті й містечку.

Для таких безробітних, що не мають потрібного капіталу, щоб вести торговельні підприємства, є теж можливости заробітку. Нпр. у торгові дні можна дуже легко купити поодиноко на ринку 30—40 кіп яєць, а то й більше, залежно від місцевости. Гроші на скуп яєць може дати дотичний ПСК. Ріжниця між цінами ринковими на штуки і гуртовими все є яких 0.10 на копі, часом і більше. „Союз" яйця забере, і наш чоловік **заробить легко 4 зол. за день.** А де взяти тих 4 зол. і чому їх має обовязково заробити чужинець?

Те саме можна сказати про **збіжжя, фасолю, клоччя, кури** і т. п.

Якби ми направду зуміли зорганізувати бодай по одній крамниці з кожної бранжі та з

кожному місті, то ми мали би поважну скількість наших купців і тимсамим таку саму скількість безробітних менше. По кількох роках існування таких підприємств пробудилась би сама по собі національна енергія. Не треба би було розписувати у пресі конкурсів на статті, як розбудити цю покищо заспану енергію.

Мусимо з притиском підкреслити, що для нас, українців, кооперація не є тільки соціяльним явищем, але також національним двигуном. Тому мусимо підходити до економічних справ, не тільки з кооперативного погляду, а брати їх ширше. Як бачимо із прикладів, є багато вільних місць для нашого приватного світу без шкоди для кооперації, а з користю для самих приватників і взагалі для нашого народу як цілости.

Я певний, що колись, у далекій будучности, прийде до зудару кооперації з нашим приватним світом, бо це по самій природі мусить прийти. Але тоді це вже не буде шкідливе для нашого національного організму. Тоді ми зможемо собі на це дозволити, а тепер не смієм ніяким робом розпорошувати своїх сил. Тому всі разом творім наше національне господарство!

Іван Дорота, дир. ПСК в Жовкві.

Монтре і права України.

В „Журналь де Женев" поміщена отся українська заява: П. А. Шульгин, колишній представник Української Народньої Республики при Лізі Націй, передав його екселенції п. С. Брісові, президентові конференції в Монтре, меморіял, з якого подаємо отсі витяги:

Конференція в Льозанні визнала права України та Грузії. Конвенція з 1923. р. (статтями 10, 11. і 12) мовчки дала їм місце в комісії проливів поруч з іншими прибережними державами. Делегат совітської Республики згодився на цей стан річей, бо в часі льозанської конференції СССР ще не був сформований; тимсамим Москва визнала незалежність України і Грузії.

Тепер делегат Совітської Унії хоче заступати всі совітські республики, в тім числі й Україну та Грузію. Але Україна ніколи не давала московському урядові уповажнення виступати в її імени. Совітський уряд уважають на Україні окупаційним.

Всі проблеми, що відносяться до Чорного Моря та проливів, мають першорядне значіння для України. Межі України, навіть такі, якими є вони тепер у Совітськім Союзі, охоплюють головні порти Чорного Моря, Одесу, Миколаїв і Херсон та сягають з боку Азовського Моря до Перекопу. Коли завважити, що Кавказ, краї козаків (Кубань і Донщина) і Крим з їх українсько-татарським населенням прилучено лише штучно до совітської Московщини та що вони виявили також своє змагання відокремитись від Москви, то стане цілком зрозуміло, що коли Україна здобуде свою незалежність, то інтереси Московщини на Чорнім Морі будуть дуже обмежені, а навіть, що вона перестане бути прибережною державою.

Україна виявляючи свої традиційні симпатії до Туреччини, вікового ворога московського імперіялізму та визнаючи цілком слушним її бажання мати ґарантію своєї забезпеки, гадає, що вільність проливів повинна бути умовиною добробуту всіх прибережних країв Чорного Моря.

Україна противиться рішуче старій тезі московського імперіялізму, який хотів би зробити це море московським, замикаючи його по змові для решти світу.

Україна, край Середземного Моря і повинна мати морським шляхом безпосередні звязки з націями цілого світу.

Теперішня конституція СССР визнає своєю 4. статтею, також проєкт нової конституції визнає своєю 17. статтею, принаймение теоретично, право України, як Білоруси, Грузії та інших республик Кавказу та Туркестану, право відокремитись вільно від Совітського Союзу. Коли Україна здійснить це право, вона гратиме дуже активну ролю в питаннях Чорного Моря.

—o—

З дня.

Дещо про гасло „Свій до свого".

Коли ми маємо дбати про розвиток наших установ та про переводження в життя гасла „свій до свого", то мусимо перестерігати, щоб у всіх наших установах був лад, чемність у відношенні до сторін, чесність та ретельність. На жаль, не всюди і не в усіх наших установах так є. Дуже часто дрібні несовісні потягнення причиняються до упадку установи, підривають її існування. А ті, що до цього причиняються, може навіть не здають собі справи з того, що вони підрізують галузь, на якій самі сидять.

Ось напр. вже всюди зникли з овиду так зв. „напивки", а в наших установах ще часто домагається їх персонал, і то нераз у нечемний, нахабний спосіб.

Буває і таке що за ці самі річи побирає дехто з персоналу неоднакові ціни. В одній нашій харчівні у Львові раз побрали за те саме від одного громадянина більшу ціну, як від інших. Розуміється, що він уже більше там не пішов. Можна думати, що таких фактів було більше. На запит була відповідь: Від цього пана завжди стільки беремо. Але кому це пошкодило?

Таких і подібних фактів можна би навести дуже багато. Деякі з них навіть доволі драстичні (нечемний і грубий персонал, несолідність у виконанні і т. д.). Тому коли хочемо, щоб гасло „свій до свого" обовязувало всюди і всіх, мусимо бути не тільки рівні чужинцям, але й по змозі їх перевищати.

М.

Льокарненська конференція за співпрацею Німеччини й Італії.

ЛЬОНДОН, 24. 7. Реютер. Англьо-французько-бельгійська нарада покінчилася в год. 18. Всі три учасники дійшли до повного порозуміння, що дозволить скликати конференцію льокарненських держав у вересні або жовтні ц. р. та видали комунікат такого змісту: Консолідація европейського миру вимагає загального порозуміння, не поділу держав на ворожі табори. З огляду на це необхідно скликати нараду всіх 5-ох держав, що підписали льокарненський договір, щоб приняти нове порозуміння, на місце льокарненського і евентуально порушити інші справи, звязані з европейським миром.

Французьке протисовітське обєднання.

ШТРАСБУРҐ, 24. 7. ПАТ. З ініціятиви національних і клерикальних політиків повстала в Ельзасі нова орґанізація під назвою „Французького Протисовітського Обєднання", до якого вступили члени розвязаних „фашистівських лиґ" та альзатських клерикальних партій; подібну акцію ведуть у Льотаринґії. Завданням обєднання — як стверджує комунікат — є „увільнити Францію від посторонньої інґеренції совітів".

ПІДПОЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ „КРУА ДЕ ФЕ".

ПАРИЖ, 24. 7. ПАТ. Як подає ліва преса, жандармерія викрила у Сартрувіль нелеґальні сходини „Круа де Фе". Утікаючи, члени розвязаної орґанізації відстрілювалися і вбили одного жандарма, двох ранили; крім того одного жанд. старшину переїхали самоходом на смерть.

—o—

ЖОРЖ КУРТЕЛІН.

Золотий годинник.

З висоти автобусу, переїзджаючи Площу Етуаль, побачив я свого приятеля Брельока, як переходив на другий бік, в якоюсь такою дивною міною, що я рішився висісти і зупинити його.

— Що чувать приятелю? Чомусь у тебе дивно меляхнолійна міна, наче у крамниці, зачиненої через смерть власника?

Він відповів:

— І не згадуй мені. Я малощо не попав у вязницю.

Гадав я, що він має на совісти якесь зловживання і я скривився якби спочуваючи. Але він якби відгадав мої здогади, перебив мені:

— Ні, не гадай щонебудь злого. Я малощо не сиджу у вязниці через те, що знайшов уночі на вулиці золотий годинник і чесно заніс його до поліційного комісаріяту. Не віриш, проте це правда. Зараз почуєш. Маєш пять хвилин часу?

— Для тебе — завсіди.

— Отже послухай і старайся скористати з мого досвіду.

Маючи в руці гарний, золотий чоловічий годинник, з ініціялами, зайшов я в 9-ій год. ранку до комісаріяту на вул. Дюперре і прохав, щоб мене ввели до комісаря поліції. Той достойник, що сам кінчив пити свою чоколяду, дозволив мені ввійти і не сказавши навіть „добридень", ні не попросивши сідати, почав так:

— Чого ви хочете?

Я прибрав таку міну, як личило особі, що виконує гарний, чесний учинок і чекає, що за це нагородять її оплесками.

Кажу йому:

— Пане комісаре! Маю честь зложити на ваші руки годинник, який я найшов цієї ночі і який...

Я ще не скінчив, як комісар підскочив на кріслі і крикнув:

— Годинник?!

Поруч двох поліцаїв, його прибічна ґвардія, сиділи на лавці і грали пікета.

Він крикнув до них:

— Зачиніть знадвору двері. Сидиш тут як у млині, не чути ні людського слова!

І чекав аж виконають його сильний наказ.

Двері зачинили, він успокоївся, сів і каже:

— Прошу показати мені згаданий предмет.

Я показав. Він оглядав годинник добру мінуту, обертаючи його на всі боки, пробуючи, чи ходить і обнюхуючи. Врешті рішив поважно:

— Так це годинник. Щодо цього не може бути сумнівів.

Підійшов до великої каси, положив годинник досередини і замкнув її на потрійний замок. Я дивився як задубілий.

— Звідки ви взяли цей дорогоцінний предмет? — питає мене далі:

— Я найшов його на бульварі Сен-Мішель, на розі вулиці Месіє-ле-Пренс.

— На землі? На тротуарі?

Я притакнув. Він поглянув на мене підозріливо і каже:

— Це незвичайне. Тротуар це не місце, де люди кладуть свої годинники.

— Мушу завважити... — хотів я сказати, але комісар перебив мені:

— Я звільняю вас від усяких заввах. Я сам знаю свою професію.

Я замовк і перестав чемно усміхатись.

— Ви хто?

Я назвав своє прізвище.

— Де ви мешкаєте?

Кажу, що на площі Блянш 26, на першому поверсі.

— З чого живете?

Кажу, що з ренти

— В якій порі найшли ви цей годинник?

— Третій зранку.

— Не пізніше? — зажартував іронічно комісар.

— Ні, — кажу — не пізніше.

— Коли так, то можу вам скласти свої ґратуляції. Бачу, що ведете гарне життя.

На це відповідаю йому, що маю повне право жити, як мені подобається, а він на це:

— Може і маєте, але і я маю право спитати вас, чого ви пленталися в третій уночі по бульварі Сен-Мішель, коли ви, як кажете, мешкаєте на другім боці Сени і на другім кінці Парижа.

— Якто, як я кажу? — питаюсь. — Не тільки кажу, що там мешкаю, але таки мешкаю там справді.

— Но, це ще треба щойно доказати. Покищо будь ласка, не відбігайте від теми, а відповідайте чемно на мої запити, які я вам ставлю, згідно із своїм службовим обовязком. Я питаюсь вас, що ви робили в такій пізній порі у зовсім чужій собі дільниці.

Я відповідаю йому, що був у такій то каварні з одною знайомою.

Він записав і питається:

— А хто вона, ця знайома?

— Особа з товариства.

— Яке її прізвище?

На це звертаю йому увагу, що вона не має нічого спільного з годинником, який я найшов сам і що він не мусить знати прізвища цієї дами.

— До кого ви говорите? — кричить він.

— До вас — кажу.

Комісар почервонів, аж став фіолетовий.

— Пане мій! — кричить — я вас навчу розуму. Ви говорите до мене у тоні зовсім невідповіднім.

А по хвилині питається:

— Ви ніколи не сиділи у вязниці?

Це мене вже розсмішило і відповідаю:

ІЗ СОКІЛЬСЬКОГО ЖИТТЯ.

Сокільське свято в Хоросні Старім.

Товариство „Сокіл“ у Хоросні Старім, одно з передових гнізд у краю, уладило дня 19. ц. м. сокільське свято. Участь у ньому взяли крім місцевих соколів ще соколи з Лапів к. Щирця (9 побр., 4 пос.) та львівські соколи (14 побр., 6 пос.).

Свято почалося в год. 16. Звіт приняв і виголосив привіт від Сокола-Батька відпоручник централі побр. Е. Блягітка. По дефіляді, що випала куди краще, ніж можна було сподіватися, вправляли 32 посестри (вправи вільноруч) „як цвітки“, які загально вдоволили і виведенням і вичуттям такту, тимбільше, що орхестра не вивязалася якслід зі свого завдання. Вправи „Будуймо“, що їх виконали побратими вже на числення, випали ефектовно. Вправляло 30 побратимів. Несподіванкою були гарно виконані тяжкі й вищого ступня вправи на коні побратимів із Хоросна Старого, правда, лиш у пятку. Руховики С.-Б. під проводом побр. нач. О. Вальчика виконали, серед великого зацікавлення подиву, низку еволюцій на дручнику, що його привезли зі собою Цей сам відділ представив новинку із тіловиховної ділянки — вправи долівкові, які викликали у видців бурю оплесків. Вдале свято закінчено танком 8 пар („коломийка“ і „чумак“) у виконанні 8 побратимів у настроєвій інсценізації.

Т-во „Сокіл“ у Хоросні Ст. здало з повним успіхом іспит із сокільської праці. Гніздо ступає правильним сокільським шляхом, „не словами, а ділами“ закріплюючи віру в життєздатність сокільської ідеольогії. З належним признанням треба підчеркнути працю й заходи побр. Вол. Билення, що є душею Т-ва. У великій мірі успіх свята треба завдячувати таким ідейним одиницям.

Накінець слід згадати, що зі Львова прибула на свято прогулька соколів під проводом побр. О. Вальчика в числі 41. (бе.)

Торговельне виховання.

Під увагу батьків і молоді.

Щоб відповісти на питання, до якої школи слід післати свою дитину, треба наперед зясувати собі дві речі: до чого ця дитина має замилування та здібности і яке звання дає найбільше можливостей на прожиток.

Коли мова про останнє, то тут, здається, треба поставити на першому місці торговлю, Торговельна освіта дає змогу при невеличкому навіть капіталі заложити своє підприємство, при чому можливий тут вибір між великим числом бранж. Колиж нема власного капіталу, то можна найти працю в численних українських крамницях, ріжного роду кооперативах, банках, торговельних заступництвах, агенціях чи врешті у фабриках у характері книговода чи референта збуту. При тому треба додати, що число українських торговельних кооперативних і приватних підприємств постійно росте, що вже само собою створює щораз-то ширші можливости найти працю.

З уваги на те легко можна відповісти на перше питання: до якої школи посилати дитину. Відповідь моглаб бути: до торговельної школи.

Лише „моглаб бути“, бо тут входять у гру замилування та здібности дитини. Є фальшиве переконання, що до торговельної школи надаються менше здібні учні, що не зможуть собі дати ради в гімназії. В дійсностиж річ мається малощо не навпаки.

Торговля вимагає людей здібних, підприємчивих і розумних. Подібно й торговельна школа вимагає таких самих учнів. Вже хочби з огляду на великий матеріял. За три роки вичерпується тут матеріял загально-освітніх предметів, що відповідає меншбільш програмі гімназії, очевидно крім греки і латини, а далі йдуть тут торговельні предмети, як наука про торговлю і векслі, кооперація, аритметика, господарська географія, книговодство, кореспонденція, наука про рекляму, товарознавство, стенографія, писання на машині, тощо. (В звязку з цим перемінюють тепер у Польщі середні торговельні школи на торговельні гімназії).

Одинока середня українська торговельна школа істнує у Львові. Це 3-літня Торговельно-Кооперативна Школа „Рідної Школи“. Адреса школи: Львів, вул. Хшановської 9, тел. 274-13.

До школи приймають учнів та учениць, що скінчили 7 кляс вселюдної школи. Школа, що має бути в найближчому часі перемінена на торг. гімназію, має всі права державних шкіл. Оплата в школі 25 зол. місячно, при чому незасібні учні можуть дістати знижку. Вписове 10 зол.

Навчання в школі відбувається теоретично згідно з поданою вище програмою та практично в робітнях і кабінетах, у шкільній кооперативі, врешті у відповідних крамницях, де учні відбувають ще підчас науки практику.

Про успішність торговельної освіти свідчить і те, що величезна більшість абсольвентів школи скоро по зложенні кінцевого іспиту дістає заняття. В державній службі абсольвенти школи мають такі права, як абсольвенти гімназій (урядовці II-ої категорії).

При школі істнує однорічний торговельно-кооперативний курс для абсольвентів середніх шкіл.

В Яворові істнує однорічна торговельна школа для абсольвентів народніх шкіл.

Є. Ю. Пеленський.

Нова книжка про Совіти.

НЮ ЙОРК, 3. липня. (Вл. кор.) Полковник Малевський-Малевич із часів царського режіму видав другу книжку про Совіти. Перша його праця, написана безсторонньо, доведена до 1932. р.; теперішня від 1932. до 1936, але з цього року обіймає тільки три перші місяці.

Автор хоче представити досягнення Совітів і в дечому порівнює старі, передреволюційні часи. Допускає і критику своєї власної праці та містить деякі завваги інших співробітників. Обговорює працю совітського уряду систематично, одну ділянку за другою.

В політичному напрямку слідно демократизацію — каже Малевський-Малевич. Але це лише демократизація виборів комуністичних кандидатів. Зміна в адміністрації зроблена на те, щоб скріпити центральний уряд у Москві.

В закордонній політиці слідно примирення Совітів із капіталістичними краями, не зважаючи на те, що Третій Інтернаціонал дальше поширює свої впливи для викликання революції в чужих краях.

Збройна сила Совітів, призначена для оборони, далеко більша і накладає велитенські додаткові тягарі на населення. Залізнича система дуже знищена і зовсім не вистачає для перевозу війська.

Здоровля народу не має належної охорони. Все, що Росія здобула від часу Петра Вел. до війни, розвалилося в часі революції, а те, що відбудоване, ледви досягнуло попереднього стану.

Знищення родинного життя прибрало алярмуючі форми і стало грізне для існування держави. Прилюдне виховання невистарчальне. Дітей у школах більше, як за давнього режіму, але нема вчителів. Крім того ріжні „революційні експерименти“ зробили із шкільництва прості кпини.

Розвиток промислу, не зважаючи на „пятилітки“, не вистарчає для численного населення. Загалом совітська преса розрекламовує у світі досягнення, яких нема, а яких хіба можна собі бажати.

Успіхи на фронті залежні від справности запілля. Постійно підпомагайте матеріяльно Рідну Школу — тоді рідношкільний фронт буде сильний!

— А ви?

Комісар підскочив:

— Ви нахабо!

— Ви ідіот!

І в цій хвилині я мав враження, що прийде до кривавої бійки, бо очі комісаря налились кровю і він почав ревіти:

— А я вам кажу, що скажу вас замкнути! Що ви собі гадаєте? Ви глумуєте собі з мене, ображуєте владу! Ви перерахувались, коли гадаєте, що ви попали на дурня!

І бив пястуками по столі:

— Чи я можу вас знати? Чи я можу вам вірити ,що ви звetесь Брельок? Чи я маю докази на те, що ви мешкаєте на площі Блянш? Чи я мушу вам повірити, що ви живете з ренти! Прошу, покажіть мені ці капітали, з яких ви живете?

Я мовчав зовсім приголомшений, а комісар усе ще кидався і кричав:

— Усе це для мене темна справа. Кажу вам, що я не маю певности, чи ви цього годинника не вкрали!

— Я вкрав?! — почав я вже кричати.

— Так! Я мушу мати певність — відповів комісар і прикликав двох поліцаїв.

— Обшукайте цього чоловіка! — сказав їм.

В одну мить я стояв перед ним як святий турецький. Підносили мені вгору руки, казали розставляти ноги.

І коли мій приятель оповідав ті свої перипетії схвильованим нещасливим голосом, мене збирав щораз більший сміх і я щиро реготався. А він закінчив своє оповідання:

— Нехай я ще раз знайду годинник на вулиці, побачить хто його! — і підніс до неба пястук, якби погрожував тій великій хвилині, що ще зустріне його.

Перекл. *а. б.*

Ще про світ надзмислових явищ.

Від Ред.: Поміщуючи оцю статтю м-ра П. Ісаєва, дамо очевидно місце й на відповідь інж. Р. Крохмалюкові.

В „Ділі“ з 9. і 10. VII. ц. р. помістив інж. Р. Крохмалюк статтю п. з. „Із світа надзмислових явищ“. В ній подав він, що правда, багато цінних і цікавих інформацій з ділянки парапсихольоґії, особливо про медіюмістичні явища, одначе крім того спробував теж заінтерпретувати того роду прояви. З тією інтерпретацією, дуже слабо узасадненою, годі погодитися, на що хочу вказати в цій статті.

Автор згаданої статті відкидає ділання якоїсь вищої сили, наприродного єства чи духів, коли медіюм у трансі, чи стиґматик в екстазі говорить не від себе, а заявляє, що його устами промовляє зовсім інше єство. Таке явище інтерпретує інж. Р. Крохмалюк як „роздвоєння „я“ людини, при чому обі частини душі людини представляють дві окремі інтеліґенції“. Медіюм чи стиґматик, на його думку, не є всилі усвідомити собі того роздвоєння свого „я“ і йому видається, що ті всі явища походять від якоїсь вищої сили, а в дійсности — як твердить Р. Крохмалюк — так не є. Самопевно кінчить автор статтю, що „розвязка непрослідження тайн природи лежить у людині“. — Така інтерпретація є мабуть тільки звичайним здогадом без наукового узасаднення, бо всі знані нам факти з тієї ділянки доказують саме щось противлежне.

Є два засадничі джерела психольоґії, а теж і парапсихольоґії, з яких черпаємо всі відомости у тих справах, а саме інтроспекція (себто вгляд у свою власну душу й обсервація своїх переживань) та експеримент. Прослідити, чи справді істнує таке роздвоєння „я“ медіюм, за поміччю експерименту — годі, бо такого експерименту наука ще не придумала. Тому одиноким джерелом знання в тих справах залишається інтроспекція всіх людей, зокрема інтроспекція медіїв, а крім того, як у всьому, обсервація та льоґічне міркування.

Інтроспекція всіх людей такого роздвоєння „я“ зовсім не знає. Навпаки, вона все стверджує тяглість і неперервність „я“ людини від дитинства до старости літ. По важких недугах може прийти тільки т. зв. афазія моторична або сензорична, це значить, що дана одиниця забула дуже багато річей і мусить наново їх учитися, але це не є ніяке роздвоєння, тільки забуття. Знаємо теж, що наші критичні осуди ведуть часто боротьбу з нашими хотіннями та пристрастями і навіть ріжні думки „бються із собою“, але ми все свідомі вповні односта свого „я“.

Роздвоєння „я“ противиться досі знаним засадам психоаналізи. Те друге „я“ при роздво-

ення могло би виринути хіба тільки з підсвідомости. Як знаємо, до підсвідомости спихає наша душа ріжні речі зі свідомости, отже те друге „я“ мусіло би бути колись у першім, ще нероздвоєнім „я“, а воно (друге „я“) буває чейже куди розумніше й інтелігентніше від першого „я“ в котрімнебудь часі. Дальше, психоаналіза твердить, що видвигнені акти з підсвідомости у свідомість уже залишаються на поверхні свідомости, і до підсвідомости не вертаються, а тимчасом те будьто друге „я“ по трансі зовсім зникає. Всі акти, що мали місце нпр. у екстазі стиґматиків, залишаються у їх свідомости (вони їх добре памятають), то чомуж тільки те друге „я“ мало би зі свідомости зникати, якщо воно видвигнене з підсвідомости? Виходило би, що друге „я“ по трансі зовсім віддучується від першого і виходить із тіла. Це значило би, що свідомости (душі) можуть множится через поділ, як одноклітинні животини, що очевидно аж надто неймовірне.

Якщоб навіть приняти, що друге „я“ творить виняток і таки по трансі вертається до підсвідомости, чи то ховається в якийнебудь інший закуток душі, то й тоді виникають величезні труднощі. Саме друге „я“, раз виділившись, повинно би зберегти також свою тяглість та одність своєї свідомости, воно повинно би бути те саме в усіх випадках, у всіх трансах того самого медія, однородне, а не ріжнородне, а тимчасом, як відомо, так не все буває.

Роздвоєнню „я“ також рішуче та пророчисто суперечить факт, що те друге „я“ є куди могутніше й інтеліґентніше від першого „я“ і над першим „я“ всеціло панує. І так нпр. екстази Насті Волошин предсказує все наперед Ангел і справді в предсказанім часі Настя в екстазу попадає; а це значить, що Ангел над Настиним „я“ панує і ним розпоряджає. Якщоб Ангелом було друге „я“ Насті, повстале з роздвоєння її першого „я“, то те друге „я“, як кожна річ похідна, мусіло би бути слабше, а не сильніше. Годі хіба припускати, щоб менша енерґія (сила), як фізична, так психічна, роздвоївшись, дала більшу, могутнішу енерґію.

Сам автор тієї статті згадує, що „Тереса Нойман з Конерсройт говорила в трансі арамейською мовою“, а „німецьке медіюм Гайнріх Мельцер говорить та співає у трансі по китайськи“. Годі повірити, щоб це робила якась психічна сила самого медіюм, чи друге „я“, повстале з роздвоєння, якщо медіюм тих мов ніколи зовсім не знало. Куди льоґічнішим видається, що тут ділає скорше якась свідомість ззовні медіюм, яка знає ті мови, ніж власна свідомість медіюм знутра його душі. А якби навіть таке нагле знання чужої мови було опановане власною енерґією, то й так це могло би статися при помочі якоїсь сили ззовні.

Тому приходиться таки признати за правдиві твердження самихже медіїв, сперті на їх власній інтроспекції, що тут ділає якась свідомість ззовні. Медії мають куди більшу змогу вглянути докладніше в свою душу, як обсерватор ззовні, а то тимбільше, коли вони мають спеціяльні здібности вглядати в чужу душу й відчитувати чужі думки, схоплювати їх телепатично, коли є ясновидючі, тощо. Здається, що їх власній інтроспекції треба вірити, особливо, коли деякі медії є дуже правдомовні. А усі інші ситуації та парапсихічні явища оцінюють зовсім вірно і правдиво та коли всі медії в справі тієї свідомости ззовні є однозгідні і твердять це виразно з усією рішучістю, без ніяких вагань.

Пише інж. Р. Крохмалюк, будьто медії тому вірять, що в тих явищах ділає вища сила, бо „вони не всилі пояснити собі всіх тих явищ“. Якщо би справді сама незрозумілість несамовитих явищ казала медіям добачувати у них вищу силу, то тоді всі незрозумілі й несамовиті явища, яких медії доконують, приписувалиб вони якомусь духові, а так не є. Медії виразно відріжнюють свою власну чинність, хоч і яку несамовиту, від чинности духа. Нпр. ясновидючість, відчитування чужих думок, вихід своєї душі з тіла тощо приписують вони своїй власній силі, хоч розбудженій, чи дарованій вищим єством. Зате чинности в екстазі, появу апортів і т. ін. не приписують собі, тільки духові. Таке розріжнення заперечує, будьто сама незрозумілість і несамовитість явищ викликує у медіїв враження ділання якогось духа. Таксамо, якщоб сама незрозумілість явищ спричинювала такі пояснення медіїв, то вони окреслювалиб того духа дуже невиразно й меншбільш усе однаково, а в дійсности вони відріжнюють, котрий дух до них говорить, як нпр. стиґматики відріжнюють без вагань, коли промовляє Ангел, коли Мати Божа, а коли Ісус Христос.

Як знаємо, в гіпнозі, а теж у спіритистичних сеансах, медії відчувають, що на них ділає якась свідомість зпоза них, від них незалежна і зовсім не помиляються — поза ними є воля гіпнозера чи учасників сеансу. Тож мабуть таке саме відчування свідомости ззовні в інших подібних випадках також відповідає дійсности. Ріжниця тільки така, що при гіпнозі ділає свідомість гіпнозера у людськім тілі, а в інших подібних явищах свідомість без людського тіла. Але саме й у цьому цілий сук. Приймаючи такий погляд, треба конечно приняти істнування позагробового життя, істнування свідомости без матерії. Одначе погодитися з такою думкою дослідникам окультизму з матеріялістичним світоглядом — важко і вони знайшли вихід, знайшли заслону, за яку кожночасно можна буде сховатися — роздвоєне „я“. Це щит, яким можна все боронитися в окультизмі перед приняттям позагробового життя. А приняти таке життя змушує льоґіка фактів між іншим саме з ділянки окультизму.

Досліди над окультизмом стверджують, як про це пише й інж. Р. Крохмалюк, що істнує безперечно якась надзвичайна енерґія у медіїв, яка може виходити з тіла й матеріялізуватись у формі зяв, світляних смуг, тощо, яка може навіть переносити матеріяльні предмети без людської помочи і т. ін. Якщож стверджено, що така психічна енерґія істнує і може вже за життя виходити з тіла та розумно ділати, то тим більше треба приняти, що вона виходить із тіла по смерти. До цього змушує нас загально знаний закон, що ніяка енерґія на світі не гине, тільки переміняється в іншу енерґію. Отже, якщо тієї енерґії в тілі по смерти нема, а вона згинути не може, то залишається одинокий можливий висновок, що вона з тіла вийшла (як це робила зрештою за життя), але раз на все й істнує без тіла, сама про себе — це значить істнує поза-

---

Р. КУПЧИНСЬКИЙ.

В рідним селі.

І я мав колись своє рідне село. Велике, багате, хати вже перед війною в підлогами, серединою битий шлях, а на боки камінням пристелені дороги. Серед села школа і коршма, а напроти церква і приходство — „більбанія“ — як декуди кажуть.

А в тім приходстві великі, ясні кімнати, а в кімнатах велике сорце і ясний усміх моїх батьків.

Перед хатою горіхи, під найбільшим лавочка, за хатою дві смереки-посестри, що стерегли входу на ґанок, а між ними стежечка через город аж ген — до річки. Річка невеличка, але каламутна плила собі на Броди, а нам, малим, на радість, крізь приходський пастівник і була для мене першою школою плавби і риболовства. До науки плавби треба двох річей: глибшої води і човна. Глибшу воду робили ми в той спосіб, що запиняли греблею з болота річку, а за човен служило нам корито, що в ньому під урочисте свято парили якорось підгодованого свинтуха.

Тож то краса була — така їзда! Зібрані води котили свої мутні хвилі, а наш човен гнався по них, попиханий дрючком, а то й двома аж до пристані — себто до самої греблі. Забава тревала не раз цілий день, доки не надійшов берегом рудий жидок, мельник з присілка Кучакова, і не впадав на греблю як яструб на курятко і не розривав її руками та ногами.

Після того річка знову якийсь час молола прикладно разівку на Кучакові, аж нам приходила вдруге охота погуляти байдаком по „плинних валах“. —

Риболовство не потребувало спинювання води. Коли тільки посушне літо не випило до дна води, виводилась у річці риба, навіть завбільшки пальця. Старе решето, а в ліпшім разі кошик від бараболь заступали невід і ловили неодну грубшу штуку, що досі рятувалася від качок. Назагал риболовля не виплачувалася: я приносив до дому пригоршу риби, понівечене убрання і дві-три рани в нозі. Після того не то не їв риби, не то кривляв два дні, але я не дуже відважно сідав.

Коло приходства були дуже цікаві господарські будинки: нова стодола — перероблена зі старої стайні і стара стодола — майже ціла відновлена. Далі шпихлір інтересний тим, що овес, виданий з нього служив ліпше фірманам, як коням, возівня з парадним „фаетоном“, що постійно був накритий рядном і постійно трохи заболочений, в окінці дровітня, що замикалася на дуже штудерну колодку а з боку при дверах мала в стіні діру — в сам раз, щоби вигідно перелізти.

Таке то було меншбільш село і приходство села...

Отут зачинається біда! Не знаю, як властиво моє село називається!...

Коли глянете до шематизму, то там знайдете під „Брідський деканат“ село Кадлубиська, коли спитаєте людей, то вони скажуть: Кадлубиці, а коли побалакаєте зі старими, то вони вам пояснятимуть так:

— У нашім селі було колись багато криниць, обложених порохнавими дубами. Така криниця називалася „кадлуб“. От звідси пішли Кадлубиці.

Питався я вчених, шукав у словнику Грінченка і нічого не довідався.

Вчені крутили головами і записали собі слово „кадлуб“, а словник Грінченка подає тільки слово „кадовб“ і не хоче докладно означити.

Я так і до нині не знаю як моє село називається і тому буду оминати саму назву, а писатиму „моє село“.

Двадцятьпять літ минуло з тієї хвилі, як я вийшов з нього на широкий шлях, у далекий світ. Вийшов, бо моє село перестало бути моє бодай у тім вузчім розумінні слова. Помер мій батько і треба було забиратися з приходства. Така то вже доля священичої рідні, коли „по ксьондзові дзвонять — їмость з села гонять“.

Не можу сказати, щоб хтонебудь гнав — кадлубищани занадто себе шанують, щоб таке зробити. Навпаки ще більше уважливо відносились до осиротілої рідні. Перші господарі в селі: Кашуба, Склярський, Баймак прийшли і занялися всім, немов би своїм власним. А село і виорало поля і дрова на цілий рік звезло. Нехай бодай по двадцятьпять літах світ довідається про це.

Але закон законом і по році покинув я своє рідне село — на довго, властиво на віки. Бо тільки серцем вертався до нього і тільки слухи доходили до мене.

Було моє село перед війною в девять десятих москвофільське. Коли це можна назвати москвофільством. „Ми не українці, ми тверді русини!“ — говорили ці москвофіли. А коли я зі старим Степаном Кашубою зайшов на москалів, то він мені справу так пояснив

— Русини собі екстра, а москалі собі екстра.

Але справи українці — русини не хотів ніяк зрозуміти і вперто доказував, що українців видумали поляки. —

Одна десята це вже були свідомі українці — кілька статочних господарів і гурт молоді. Вони в 1911. р. власним коштом і власними руками поставили читальню „Просвіти“, на злість девять десятим, що вірили в походження українців від ґрафа Стадіона і поляків.

Прийшла світова війна, пішов я, пішли мої односельчани. Тільки одного з них бачив я на війні. Гарний був хлопець, називали їх Татаринові, бо й мали щось татарського в собі. На стації в Мукачеві минув його поїзд наш і ми пізналися, всміхнулись радісно, махнули до себе руками і тільки всього — згинув за кілька днів.

У Визвольній Війні моє село брало живу участь. Побачили русини, що українці не видумка і не інтрига. Приємно було мені почути, що в золочівській бриґаді багато кадлубищан і що вони добре служать справі.

А по війнах не мав я нагоди побувати в ріднім селі. Де не їздив, де не бував — завжди здалека від брідських долів, а ще дальше від свого села. Аж ось цього року поїхав на десятьліття кооперативи і побачив неодно таке саме як лишив, але багато-багато дечого змінилося. Двадцятьпять літ — не жарт, а ще таких двадцятьпять літ! Село було до тла зруйноване, а люди блукали по всім широкім світі.

гробове життя, істнує свідома психічна енергія з тіла визволена. Такий висновок зовсім науковий між іншим завдяки теж окультистичним дослідам, бо він поправно виведений з трьох науково потверджених заложень, а саме: 1. психічна енергія істнує і за життя медія виходить із тіла та розумно ділає, 2. ніякої енергії не можна знищити і вона не гине, 3. по смерти ніякої енергії в тілі нема.

Якщож свідомість у тілі інших осіб може ділати на медіюм, як напр. у гіпнозі чи при спіритистичних сеансах, то тим більше може ділати на нього свідомість без тіла (дух), бо вона мабуть могутніша та спритніша, коли не має тілесних кайдан.

Віру в можливість такого діяння зустрічаємо в усіх народів, навіть серед найкультурніших, і серед науковців сучасної доби; таку можливість потверджує теж і св. Євангелія, коли пише про біснуватих. Якщо злі духи можуть вселитися в людей, то можуть на людей ділати й добрі духи.

Отже те, що медії приписують ділянню вищої сили чи духів, мабуть справді походить не від роздвоєного „я“, а від свідомости зпоза медіюм, і то в одних випадках від свідомости в людськім тілі (гіпноза, часом спіритистичні сеанси), або від свідомости без людського тіла (духа). Такий погляд не має в собі нічого ненаукового, навпаки: ціла низка науково потверджених фактів промовляє за ним.

Повстання стигм приписує автор тієї статті підсвідомости. Він твердить, що „медії викликують часто на своїм тілі рани, коли самі собі цього підсвідомо бажають, або теж побоюються“. Якщо справді безпосередньо викликує рани на взір Христових підсвідомість, то тоді тією підсвідомістю мусить кермувати якась надзвичайно інтелігентна свідомість, інтелігентніша від самого медія, як це бачимо на стигмах Насті Волошин. Передовсім рани виступають докладно в тих самих місцях і в таких самих формах, як у Ісуса Христа, а навіть рани від цвяхів на руках і ногах, з тієї сторони, звідкіля цвях входив у тіло, є більші, а звідкіля виходив — менші, як це справді буває, а чого собі Настя мабуть не усвідомляла. Дальше рани у неї виступали ступнево і нова рана появлялася все в день якогось свята — отже Настина підсвідомість мусіла би знати дуже докладно календар, і то навіть на години, зокремаж церковне правило, як про це свідчать факти, описані о. д-ром Г. Костельником у книжці про Настю на стор. 108-109. Також Настя все знала наперед від Ангела, коли і яка рана виступить у неї. Все це й ціла низка інших фактів, наведених у згаданій книжці, доказує, що процесом стигматизації Насті кермує не підсвідомість, яка звичайно ділає безпляново й недоладно, як це бачимо в нервових недугах, спричинених підсвідомістю, тільки якась дуже розумна свідомість. Зокрема дуже важне питання, чому тільки в Католицькій Церкві появляються люди зі стигмами, а не було їх ніколи серед православних ні протестантів.

Тому розвязка непрослідженних надзмислових тайн природи лежить таки поза людиною.

Делятин, 20. VII. 1936.

М-р Петро Ісаїв.

Засудили аґентів Ґ. П. У., які слідкували за полк. Коновальцем.

ЖЕНЕВА, 24. 7. ПАТ. Перед трибуналом женевського кантону відбулася розправа проти 3-ох осіб, що нарушили заборону виконувати поліційно-слідчі функції на доручення чужих держав або політичних орґанізацій, а саме проти швайцарця Пляика та двох типів, яких державну приналежність годі було устійнити: Нормана і Штрена. Вони на **доручення совітської влади слідкували за полк. Евгеном Коновальцем,** якого большевики підозрівали, що він підготовлює замах на Літвінова. **Штрем і Норман, випущені на волю за кавцією 10.000 шв. фр., повтікали; суд засудив позаочно кожного з них на 18 місяців вязниці та вигнання зі Швайцарії. Перед судом станув одинокий Пляик, якого покарали — з огляду на відтяжуючі обставини — 6-тижневим арештом. Обвинувачених боронив адвокат Дікер, відомий соціялістично-комуністичний дія.“**

(Цю вістку подав „Експрес Ілюстровани“ під наголовком „Засуд спільників Коновальця (!) невдатних („недоцьких“) убивників Літвінова“. Нема то, як добре зорієнтовані редактори...).

—o—

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

Французький уряд плянує розбудову летунства коштом 150-ох міліонів франків.

На Кореї покарали смертю 18-ох комуністів за протияпонську діяльність у південній Манджурії.

Французький сенат ухвалив зміну статуту Банку Франції.

Б. німецький канцлер д-р Міхаеліс помер нині рано.

Французький, англійський та бельгійський дипльоматичні представники доручили італійському міністрові закорд. справ комунікат з льокарнеської конференції.

—o—

НОВИНКИ.

— **Д-р МАРІЯН ПАНЧИШИН виїхав на літний відпочинок, а вернеться до Львова і буде приймати хорих від 20. серпня ц. р.** 2439

— **Виїзд чотирьох Редемптористів до Канади.** Дня 17. липня ц. р. виїхало чотирьох Редемптористів на працю до Канади. Два священики і два братчики, а саме о. Володимир Кравський, 34 роки, родом з Березки, пов. Добромиль, о. Стефан Шавель, 26 літ, родом з Жиравки, львівського повіту, брат Олекса Березяк, 41 літ, родом з Туря, пов. Радехів, і Діонізій Савка, 29 літ, родом з Рудників, миколаївського повіту. Виїхали в далеку дорогу з благословенням Митрополита Кир Андрея.

— **Українська дисертація у львівському університеті.** Дня 25. червня ц. р. промувався на доктора фільософії з обсягу української літератури і словянської етнольоґії Евген Ю. Пелеський. Його докторську працю приняла университетська влада в українській мові. Є це, як здається, перша праця в українській мові у львівському університеті від 1919 р.

— **Вікно у світ** — це в теперішніх часах безперечно пашпорт. Та він для звичайної смертної людини майже недоступний. Денник Законів ч. 56 приносить нові пашпортові приписи. Предбачено там також випадки, коли можна буде дістати полекшевий пашпорт. Пашпорт видаватимуть на три роки з правом прольонґати до 5-ти років.

— **Для рільників нема безробіття.** Та це тільки короткий час жнив. З Бучаччини повідомляють, що тепер підчас жнив, відчувається недостачу рільних робітників. Навіть законтрактовані гуцули приїджають у малій скількости. В Трибухівцях законтрактували і задаткували 200 робітників, та приїхало тільки 40. Не мож

о. О. ПРИСТАЙ. 63

В АМЕРИКАНСЬКОМУ ВАВИЛОНІ.

Приїхала в 1920. році з Галичини, значить з тяжких повоєнних злиднів, до Америки — вільної країни добробуту — вдова по священику враз з дочкою, щоб тут жити у свого сина, о. Курила. Він був парохом у Сиракюзах, що належить до більших американських міст. Але ніяк не могла його мама погодитися з тутешніми життєвими умовинами і вже по двох місяцях побуту покинула безжурне й вигідне американське життя у власного сина та разом з дочкою вернулася до вбогої, зате рідної Галичини.

Моя донька Оксана, студентка медицини віденського університету, приїхала до мене, щоб потішити мою 17-літню самоту в Америці. За рік опанувала вона англійську мову, мала товариство моє і студентської молоді обох полів. В каледжі висиджувала від 8-ої год. рано до 4-ої пополудні, а вечором від 7-ої до 10-ої год. ходила до вечірньої школи вчитись англійської мови. Крім того мусіла студіювати дома й вести мені цілий дім. Отже не було часу думати про маму і про товаришів та товаришок у Відні. Проте Оксана так затужила за Европою, що покинула гомінку і багату Америку та самітного батька й поїхала назад до Старого Краю.

В 1908. році навідалася до мене моя дружина, що залишила була наших двох хлопчиків, учеників І-ої і ІІ-ої гімназійної, під доброю опікою своєї рідної сестри. Однак вона не мала в Америці ні одної спокійної хвилини. Постійно турбувалася дітьми. Почувалася тут, як замкнена пташка в золотій клітці.

Мимохіть треба добавити, що наші галицькі еміґранти нездужали в Америці не лише душевно, нудьгували й тужили за батьківщиною, але й тратили фізичне здоровля. Майже всі, молоді й старші, чоловіки та жінки, почувалися тут фізично слабші, ніж у Галичині. Найбільше підупадало здоровля серед молоді. Молоді еміґранти приїздили до Америки зовсім здорові з румяними обличчями. Але вже по кількох місяцях блідли, марніли, тратили апетит, нарікали на болі голови, шлунка, серця і нирок та хорували на такі ріжні недуги, що у Старому Краю не мали про них навіть поняття.

Наші робітники в Америці дуже тяжко працювали по фабриках, копальнях, каменоломах і т. п., де наставники щохвилини підганяли їх, викрикуючи „гаряп!“[1]). Тому відповідно до того мусіли теж відживлятися. З самого початку їли дуже багато й найчастіше мясо, що було ще з усіх кормів найпоживніше й найдешевше. Воно знаменито смакувало випощеним галицьким голодоморам, тим більше, що перед їжою попивали вони горілку, а по їжі дешеве американське пиво. Через те хутко товстіли, а іноді аж занадто прибирали на вазі. Однак це не було ще ознакою доброго здоровля. Навпаки! Такі люди, як випаслися, не їли вже багато, зате дальше пили віскі й пиво, а потім починали нездужати. На око здавалося, що такий огрядний чоловік мусить мати кінську силу й здоровля, як риба. Тимчасом він ходив уже до четвертого або й пятого лікаря і в ніодного з них не міг знайти помочі на свою недугу, що врешті навіть спричинювала смерть.

Найбільше хорували наші робітники на шлунок, кишки й нирки, мабуть тому, що їли забагато мяса й пили лихе американське пиво. Жінок іще більше чіплялись ріжні недуги. Бо на них відємно впливала нагла зміна життєвого порядку. У краю були вони призвичаєні до постійної і тяжкої праці та до скромної їжі. В Америці жило жіноцтво в добробуті і майже вовсім бездільно. Воно добре відживлялося, мало безліч вигід, але бракувало йому руху і тому часто хорувало. Інтеліґентки не відчували в такій різкій формі змінених життєвих обставин. Бо годі сказати, що вони перейшли тут на „ліпший харч“ і більше їли, ніж у краю. Але й вони мали замало руху, а американські страви не сприяли їх здоровлю так, як старокраєві.

З тих причин чимало священичих жінок старалося якнайскоріше покинути гостинну Америку. Верталися до батьківщини з чоловіками або самі. Бо деякі священики не могли якстій залишити свою американську парохію. Одному не дозволяли на це його місіонарські обовязки, інший мав численну рідню, зокрема діти у школах, що найбільше випорожнювали батьківські кишені і т. п.

Священича дружина, вертаючись до Старого Краю, звичайно брала зі собою також діти. Тому й жонатим священикам часто доводилося в Америці жити без рідні. Залишені на боже Провидіння, мусіли самі боротися з невзгодинами та не піддаватись спокусам, що чигали на них на кожному кроці. Бо теж вони, хоч і священики, були сотворені з тої само глини, що й усі інші люди. І їх переслідували такі самі нахили та пристрасті, як і світських людей. Та найгірше дошкулював нашим американським священикам брак відповідного товариства. Довгий час не мали ми за морем своєї інтеліґенції і через те наші священики були там зовсім осамітнені. (Далі буде).

[1]) Hurry up! — спішись!

на покищо устійнити причини цього явища. Здогадуються, що це тому, бо через спеку всі відразу хочуть зібрати з поля збіжжа; крім цього багато робітників має тепер заняття при публичних роботах.

— **Експорт худоби з Польщі.** В травні ц. р. вивезли з Польщі 1426 штук худоби вартости 532.000 золотих. Минулого місяця вивезли 1169 штук вартости 550.000 золотих. Вивіз безрігих був також більший, бо піднісся до 13.693 штук вартости 1.736 тис. зол. у відношенню до 12.896 шт. вартости 1.611 тисяч золотих у квітні. Беконів вивезли в травні 1.416 тон вартости 2.775 тис. золотих у відношенню до 1.775 тон і 3.497 тисяч золотих у минулому місяці.

— **Як молодий жениться зі старою.** Гринь Дятишин з Трибуховець, пов. Бучач, узяв собі жінку старшу від себе на одинацять років. Видко, що співжиття не дуже було щасливе, бо перед кількома днями Гринь узяв веретено і пробив ним свою жінку в кільканацятьох місцях у плечі та груди. Стан жертви безнадійний. Дятишин сам віддався в руки поліції.

— **На дах перед коморником** утік Станислав Ґронський в Бжини (Новосандеччина), коли той прийшов з поліціянтом, щоб виконати на ньому особистий примус у формі 5-денного арешту. Ґронський кидав з даху камінням і коли коморник виліз туди за ним, хотів скинути його на землю. Суд засудив цього доморослого акробата на 4 місяці вязниці.

— **Тримай язик за зубами.** Про це щойно тепер будуть памятати два емерити з Лежайська, до яких у цукорні присівся поліціянт Ян Сафіновський, що приїхав до містечка на відпустку. Слово по слові й розмова війшла на тему „заїзду" Добошинського. Не знаючи, що мають до діла з агентом, емерити не крилися зі своїми думками й відважно висловлювали свої погляди на теперішні відносини в Польщі. Агент доніс про це владі і оба емерити попали до вязниці.

— **„Тож пропиймо малий домик нашої бабуні"** — співають аматори шиночків. Але 16-літня Тавба Левіт воліла готівку. Вона поїхала до своєї бабуні до Брюсселі, вкрала в неї 10 тисяч франків і біжутерію та вернулася назад до Польщі. На домагання бельгійської влади польська поліція заарештувала нелітню злодійку, що так погано віддячилася за гостину і відобрала від неї вкрадені гроші.

— **Краєва хроніка.** В Ланцутщині вже закінчилися жнива. На полі залишилося ще трохи вівса, що не можна було його зібрати ізза дощів, що падали в останніх днях. — Малий 12-місячний синок Павла Стасюка з Пійла, пов. Калуш, залишений без догляду, впав у криницю і втопився. — Сусіди підпалили з пімсти господарство Юрка Кобрина з Завадки.

— **З дороги, туз іде!** Так імовірно думав собі візник Тишковський у Варшаві та чекав, щоб трамвай вступився йому з дороги. Коли моторовий трамваю вияснював візникові правила поведінки, цей вдарив його батогом по голові. Тепер останнє слово в цій справі має сказати суд.

— **„Нова панщина".** Під таким заголовком подає варшавський „Час" низку завваг про шарваркові зловживання в повіті Острові Мазовецькім. У згаданім повіті власникові 25 гектарового господарства призначують 13 днів шарварку з парою коней, один день без коней на дорозі повітовій, 12 днів з парою коней на дорозі громадській. Крім цього за залеглости в 1935 році треба привезти на громадську дорогу 8 метрів каміння. Також у інших повітах селяни перетяжені шарварками.

— **Нічний наступ літаків на Варшаву** відбудеться для проби 31-го липня ц. р. Світла на вулицях будуть притемнені коло години 9-ої вечором, потім на сиґнал через радіо та сирени погасять зовсім освітлення.

Італійська офіційна аґенція признає що в Абісинії йдуть бої.

РИМ, 24. 7. Стефані: Дивізії „Тевере" та „Лібія" що підчас війни воювали на сомалійському та гаррарському фронті, приїхали до району Адіс Абеби, щоби під командою ген. Ґалліна боронити залізничого шляху до Адіс Абеби. З огляду на те, лінію вдасться оборонити від партизанів, хоч вона довга на 700 км.

РИМ, 24. 7. ПАТ. У північно-західній частині пров. Шоа італійці розбили загін партизанів, що лишили на полі бою чимало вбитих і ранених. У тій самій смузі йде поліційно-військова акція, подібно як на півдні — вздовж залізниці. Багато вождів зложило італ. владі чолобитню

—o—

Замах на Едварда VIII. перед судом.

ЛЬОНДОН, 24. 7. Райтер. Генеральний прокуратор обвинуватив Мек Магона за те, що він **намагався зблизитися до короля з револьвером і вистрілити, щоб викликати і замішання і заалярмувати короля.** Як свідок зізнавала кельнерка бару, де обвинувачений часто бував. 15 ц. м. сказав він, що довго його не побачуть і що станеться щось страшного, про що писатимуть часописи.

Останні вісти з Еспанії.

ПОВСТАНЧІ РЯДИ РОСТУТЬ

БАЙОН, 24. 7. ПАТ. До вербункового бюра ген. Моля в Пампемоні зголосилося вчора 1.500 добровольців, за останні дні — 15.000.

ЛІССАБОНА, 24. 7. ПАТ. Повстанці звільнили з вязниці сина б. диктатора Прімо де Ріверн та віддали йому командування над кольоною, що машерує на Мадрид.

Відому у всьому краю з краси та відваги комуністку, яку називають „Ля Пассіонарія", арештували в Саляманці у хвилині, коли промовляла до юрби.

У Севіллі розстріляли кількох старшин, що не хотіли прилучитися до повстанців.

МАРСЕЛЬ, 24. 7. ПАТ. На тутешньому рейді закинули якорі один еспанський торпедовець та один транспортовець. До якої сторони належить їхня залога покищо невідомо.

ПАРИЖ, 24. 7. ПАТ. Мін-во закорд. справ комунікує півофіційно, що вивіз зброї до чужої держави вимагає дозволу згаданого мін-ва. Дотепер ніяке прохання у цьому напрямі від еспанського уряду не вплинуло.

ПАРИЖ, 24. 7. ПАТ. Французьке мін-во маринарки віддало до диспозиції франц. консулярних станиць в Еспанії кілька воєнних кораблів до евакуації франц. громадян. Кружляк „Дювесн" і контрторпедовець „Альбатрос" находяться коло східних есп. побереж, кружляк „Еміль Бертен" і контрторпедовець „Ендомтабль" коло північних, 4. дівізіони торпедовців коло південних, контрторп. „Майбрез" і торп. „Тампет" віддано до диспозиції франц. високого комісаря в Танжері

ПОВСТАНЦІ ПОСУВАЮТЬСЯ ВПЕРЕД.

АНДЕ, 24. 7. ПАТ. Передні стежі повстанців, що машерують з Пампемонт, посунулися на 15 км на схід від Сан Себастіяну. Передні стежі людової міліції стоять на шляхах до Сан Себастіяну, за ними йде лінія окопів. Нині пополудні слід очікувати більшого бою.

ГІБРАЛЬТАР, 24. 7. ПАТ. Скількість утікачів з Еспанії доходить до 15.000.

БЕРЛІН, 24. 7. ПАТ. Німецькі панцирники „Адмірал Шер" і „Дойчлянд" відпливли до Еспанії, щоб забрати відтіля нім. громадян.

ФРАНЦІЯ ВИСЕЛИЛА ХІЛЬ РОБЛЄСА З БІЯРІЦ.

ПАРИЖ, 24. 7. Авас комунікує: З огляду деяких фактів, що зайшли останніми днями, влада наказала провідникові есп. консерватистів Хілеві Роблєрсові виїхати з Біяріц, де він тепер перебуває, до одної місцевости віддаленої на 100 кільометрів від еспанського кордону

У Біяріц перебуває жінка ґен. Моля.

—o—

— **Хліб із піском.** Таке ствердив апровізаційний відділ при варшавськім маґістраті. Деякі пекарні випікають останніми часами гірші роди печива. Одна з пекарень випікає хліб стухлий, і бохонці, що замісць пів кіля важуть тільки 480 грамів. Часто хліб є темний, збитий і глинястий, з муки, що змішана з піском.

— **„Автор" скетчу в головній ролі.** Нотований злодій з Варшави Собкевич назвав себе актором і автором скетчів та замешкав як співльокатор з Юліяном Кравчиком. Тут видно вже дозвалася в Собкевича акторська жилка і він передягнувся „нібито припадково" в камізольку свого співльокатора, де було 650 рублів у золоті. Останню сцену до цього „скетчу" доробила поліція і суд, що засудив Собкевича на 2 і пів року вязниці та його помічника в злодійстві Качинського на один рік.

— **Шахові міжнародні змагання.** По розіграх у четвер 23. липня стан шахових міжнародніх змагань у Подебрадах такий: Фльор 11½, д-р Альохін 11, Пірц 10, Штальберґ 9½, Фрідман 9, Фольтис 9, Еліскасес 8, Ріхтер 8, Петров 7½ (1), Пелікан 7½ (1), Штайнер 7½, Опоченський 7, Меншикова 7, д-р Скалічка 5½, Ціппер 5, д-р Трейбаль 4½, д-р Пазекаш 3½ і Томас 3. — Як бачимо, то за останні три дні стан змагань основно змінився. На першому місці стоїть чеський грач, а польський грач Фрідман уступив аж на 5-е місце.

— **Процес за підбігунову виправу.** Влітку 1934 р. виїхала з Копенгаґену на пароплаві „Густав Гельм" наукова експедиція до східньої Гренляндії, щоб там розслідити умови життя і вернутись перед зимою назад. Капітаном пароплаву був Вестмар, що вже нераз їздив до Гренляндії, провідником науковим д-р Кох. Коли пароплав вернувся з гарною добичю, виявилось, що експедиція залишила на місці трьох своїх помічників-ескімосів, які ледви перезимували. Ці ескімоси почали процес проти орґанізаторів експедиції домагаючись відшкодування за терпіння. Проф. Кох видрукував опис цієї подорожі розяснюючи, що ніхто не винен їх терпінням. Літо 1934 було дуже непогідне, ввесь час з дощем і мрякою. Коли три ескімоси-мисливці віддалились занадто на північ, д-р Кох остерігав їх завчасу перед несподіванками вчасної зими. Він пробував навіть допомогти ескімосам літаком і взяти їх назад, але вони загнались за далеку смугу леду. Ескімоси находились у меншій небезпеці, ніж інші групи виправи, яким треба було раніше прийти з допомогою. Щойно судовий процес рішить, чи вина тут на боці вченого. Данська преса реферує обєктивно обосторонні голоси.

— **Жертви тайфуну.** Підчас вчорашнього тайфуну згинуло в Японії 42 особи, ранено 27, пропало без вісти 24. Морські хвилі залили 9.000 помешкань. 500 домів зовсім знищених, 300 сильно ушкоджених. 38 кораблів затонуло, понад 50 осіло на підводних скалах і мілинах. Телефонічна й телеграфічна лучба перервана.

— **Смерть під звалищами дому.** На одній з головних вулиць Будапешту, недалеко східної стації завалився 4 поверховий старий будинок. В хвилині катастрофи у всіх помешканнях були люди, а в крамницях того дому було багато клієнтів. Під звалищами дому найшло смерть кількадесять осіб. Досі добули тільки 4 трупи, з того 3 жінки і 10 ранених. Руїни дому впали на вулицю, де було багато людей, які проходжувались. Одно авто, яке стояло перед домом також присипане.

— **Вже в камяній добі знали косметику.** У Грузії, підчас археольогічних розкопок печери Сакаджія, серед кістяків і ріжних предметів із кремення, що характеризують камяну добу, найшли спеціяльні мінеральні краски. Як говорять спеціялісти, давні люди вживали тих красок як свого роду косметики і натирали ними тіло.

— **На горяче літо,** як самооборону перед спекою поручаємо нашим читачам холодники. Нижче подаємо випробований перепис: **Підставовий перепис на холодники:** (на підставі того перепису можна приладити холодник з якихнебудь овочів). **Додатки:** 1 літра молока, 5 дк. цукру, 1. п. цукру ванілевого, 2 дк. Мондамін, 1 жовтко, 1 білко, 1/4 до 1/2 кг. овочів (ягоди, суниці, малини). Мондамін і жовтко розпустити в 1/8 літри зимного молока, а решту молока, цукор і цукор ванілевий заварити. До кипячого молока додати розпущений Мондамін, варити 3 хвилини, потім змішати з вбитим білком. До озимненої зупи додати вимитий і посипаний цукром (3 дк.) овоч. **Холодник з яблок.** Перепис як вище, 1/2 кг. яблок, 5 дк, коринток.

Спорт.

СЕКЦІЯ НАКОЛЕСНИКІВ С. Т. „УКРАЇНА".

уладжує в неділю 26. липня прогульку до Бібрки. Збірка в год. 6. рано біля „Народньої Торговлі" в Ринку. Гостям раді!

БОКСЕРСЬКА СЕКЦІЯ С. Т. „УКРАЇНА"

Тренинги боксерів С. Т. „Україна" розпічнуться вже від 1. серпня в салі Сокола-Батька. Охочих записатися в члени секції приймають що пятниці в домівці С. Т. „Україна", Ринок 47, II. пов., від год. 7—8 веч.

УКРАЇНА — ПОДІЛЛЯ.

I. дружина України виїздить у неділю 26. ц. м. до Тернополя, де розіграє товариські змагання з Поділлям.

II. дружина виїздить у суботу на два змагання до Бродів.

ЛЬВІВ. КЕРІЛЄТ (БУДАПЕШТ) — ПОГОНЬ 2:1 (2:1).

Погонь виступила до цих змагань без своїх найкращих змагунів, які беруть участь в олімпійській дружині. Крім цього не грали Ціммер і Нехцьол. Мадярська дружина не заімпонувала. Від професійних грачів можна було вимагати багато більше. Злива перешкодила вести правильну гру і суддя скоротив змагання 30 хвилин перед кінцем. Видців ледви тисячка. Суддя п. Канчикер.

ВИСВИСТАНИЙ ЗМАГУН.

Минулорічний переможець наколесного бігу довкола Франції Ромен Мес відступив цього року по малім неуспіху від змагань. В минулім році зустрічали його в Бельгії з великими парадами, а тепер на всіх етапах висвистували його. Обурення бельгійської спортової опінії зовсім справедливе, бо хоч Мес стратив на однім з етапів кільканацять хвилин і виглядів на індивідуальну перемогу, то всежтаки не повинен був відступати, бо тимсамим зменшував надії цілої бельгійської дружини, зокрема лідера, що теж називається Мес. Спортова опінія Бельгії скваліфікувала поведінку Меса однодушно як неспортову. Не тільки треба вміти перемагати, але й програвати!

ОЛІМПІЙСЬКИЙ ФУТБОЛЕВИЙ ТУРНІР.

Технічна комісія О. І, визначила такі речинці змагань:

3. серпня: 1) Італія — Америка, 2) Норвегія — Туреччина.

4. серпня: 3) Німеччина — Люксембург; 4) Швеція — Японія.

5. серпня: 5) Польща — Мадярщина; 6) Єгипет — Австрія.

6. серпня: 7) Англія — Китай; 8) Перу — Фінляндія.

Елімінації:

7. серпня: 9) Переможець метчу 2. із переможцем 3. — 10) Переможець метчу 4. із переможцем 1.

8. серпня: 11) Переможці метчів 6. і 8; 12) 5—7.

Півфінали:

10. серпня: 13) грають переможці метчів 9 і 10.

11. серпня: 14) переможці метчів 11 і 12. — За третє місце грають переможені у змаганнях 13. і 14. у четвер 12. серпня.

Фінал:

Фінал гратимуть переможці змагань 13. і 14. у суботу 15. серпня.

СТОМЕТРІВКА НА ОЛІМПІЯДІ.

До бігу на 100 м, зголосилося 69 змагунів. Біг розіграють у 12-х передбігах. Три перші з кожного передбігу входять до дальших бігів, відтак два перші до півфіналів і три перші з півфіналів будуть змагатися у фіналі.

БОЙКОТУЮТЬ ОЛІМПІЯДУ.

Відома змагунка віденського „Гаковг-у" Рут Лангер відмовилась від участи в берлінській Олімпіяді. За це австрійський Плавацький Союз покарав її довічною дискваліфікацією. Це вже друга австрійська змагунка-жидівка, що бойкотує Олімпіяду.

ОЛІМПІЙСЬКІ ГІНЦІ.

Олімпійські гінці, що несуть олімпійський вогонь до Берліна, наблизились уже до границь Греції. Серби витають гінців з ентузіязмом. Дальша траса гінців веде через Югославію, Мадярщину, Австрію і Чехословаччину до Німеччини.

ОЛІМПІЙСЬКИЙ ПРАПОР.

З Льос Анджельос, де відбувалась попередня Олімпіяда, привезли до Берліна олімпійський прапор.

ТУР ДЕ ФРАНС.

В етапі з Ніцци до Кан переміг Ецкера.

ЗА ЧАШУ ДЕЙВІСА.

У ситківкових змаганнях за чашу Дейвіса Австралія перемогла Німеччину 4:1.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Український Мол. Театр. „Заграва" під арт. пров. В. Блавацького.

Заліщики.
25. VII. Святе полум'я".
26. VII. „Дума про Нечая".

Український Національний Хор під муз. провод. Дмитра Котка.

24. VII. Миколаїв н/Дн.
25. VII. Синевідсько Вижне.
26. VII. Гребенів (Стахова Воля).
27. VII. Сколє.
28. VII. Моршин (концертова саля „Гель".
28. VII. Болехів.
В дорозі до Ворохти хор виступить з одним концертом у Станиславові.

Великий Театр:

Нечинний.

Театр Ріжнородностей:

Субота, 25. VII. год. 8. веч. „Малощо не пошлюбна ніч".
Неділя, 26. VII. год. 8. веч. „Малощо не пошлюбна ніч".

Кіна.

АПОЛЬО: „Княжна Чардаша" в Мартою Еґерт.
АТЛЯНТИК: „Любов у повзі".
ВАНДА: 1) „Збігдець", 2) „Вундербар".
ҐРАЖИНА: „Остання стійка" і „Що чоловік робить в ночі".
КАСІНО: „Схопили жінку" і „Ванесса".
КОПЕРНИК: „За хвилину щастя" і „Боксерські змагання".
МАРУСЕНЬКА: „Четверта заповідь"
МЕТРО: „Пісня коваля" і „Ремо Сатан".
МІРАЖ: „Любовні маневри".
МУЗА: „Доктор Ікс".
ПАКС: Нечинне.
ПАЛЯС: „Самохід ч. 99".
ПАН: 1) „Віденські ночі", 2) „Фліп і Фляп".
РАЙ: „Шалений поручник" і музична комедія.
СВІТ: „День великої пригоди".
СТИЛЕВЕ: „Папуа" і ревія.
ТОН: „Королівська любовниця" і „Бюро пропавших людей".
УТІХА: „Відважний ковбой" і ревія"
ХИМЕРА: „Людина зі стома масками"

ФОТОПЛЯСТІКОН.
(пл. Марійська 5.)
„Берлін".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Субота, 25. липня 1936.

Відень (506,8) 15.41 Хвилина тишини, 15.45 Смичковий квартет, 20.45 Концерт, **Братислава** (298,8) 19.15, 21.00 Концерт, **Прага** (470.2) 16.05 Танкова музика, 19.15 Концерт, 22.20 Сальонова музика, **Париж** (16.48) 18.30, 22.45 Легка музика, 20.45 Лірична драма Золі, **Кеніґсвустергавзен** (1571) 12.00 Популярна музика, 18.00 Тріо, 19.00 Народні пісні і танки, **Букарешт** (864,5) 17.00 Танкова музика, **Будапешт** (549,5) 21.50 Циганська музика, 22.45 Концерт сальонової орхестри, **Мілано** (368,6) 20.45 Вечір опер, **Рим** (420,8) 20.40 Комедія і концерт.

Неділя 26. липня 1936.

8.00, 11.57 Сигнал часу, 8.03, 14.30 Авдиція для села, 8.45 Ранішній денник, 9.00 Богослуження, 10.30 Вязанка Штравса — з гр. пл., 11.45 Теперішність, минувшина і майбутність, 12.03 Музичний ранок, 15.00 Музика з гр. пл., 15.20 Рекляновий концерт, 15.30 З ріжних сторін, 16.30 Репортаж з життя, 17.00 Польський первень у чужій музиці, 17.30 Сальонова музика, 18.00 Обласна авдиція, 18.35 Велике віденське попурі, 20.20 Що читати? 20.35 Політичний огляд, 20.45 Вечірній денник, 20.55 Весела хліборобська хвилина, 21.30 Дожинки — суїта, 22.00 Спортові вісти, 22.10 Танкова музика.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 25. липня 1936.

6.30, 7.40 Ранішня авдиція, 7.35 Трохи інформацій, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.55 Чародій веселої уми, 13.05 Полудневий концерт, 14.30 Концерт бажань, 15.30 Господарські вісти, 15.45 Весела авдиція для дітей, 16.00 Концерт солістів, 16.45 Море — джерело життя, 17.00 Концерт, 17.50 Гірська пуща Чивчина — гутірка, 18.05 Віолінч. **ресіталь молоденького українця Івана Барвінського,** 18.25 Львівський актуальний фейлетон, 18.40 Рекляновий концерт, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Вечір старих вальчиків, 20.15 Вояк незалежної Польщі, 20.45 Актуальна гутірка, 21.00 Скрип. ресіталь, 21.30 Скеч і монольоґ, 22.00 Спортові вісти, 22.15 Легка музична авдиція, 23.00 Танк. музика з гр. пл.

Неділя, 26. липня 1936.

Відень (506,8) 11.08 Фестіваль, 12.40 17.50 Концерт, 15.40 Смичковий квартет, **Прага** (470,2) 7.00, 11.00, 12.25 Концерт, 9.45 Сальоновий квартет, 19.05 Легка музика, **Париж** (1648) 14.45 Симфонічна музика, 19.30 Концерт, 22.45 Танкова музика, **Кеніґсвустергавзен** (1571) 12.00, 15.00 Музика, 16.00 Популярний концерт, 19.00 Камеральна музика, **Букарешт** (364,5) 11.93, 18.15, 21.55 Музика, **Будапешт** (549.5) 12.30, 22.30 Концерт, **Мілано** (368,6) 29.00 Симфонічний концерт, **Рим** (420,8) 20.45 Опера.

БІРЖА.

Варшава (ПАТ)

ГРОШІ.

Купно — продажа: Бельґи бельґ. 89.58—89.15, Дол. американські 5.30.50, — 5.27.50, Дол. канадійські 5.29 — 5.26, Фльорени голянд. 360.72 — 359.10, Франки фр. 35.08 — 34.92, Франки шв. 173.49 — 172.65, Фунти анґл. 26.66 — 26.50, Ґульдени данціґські 100.20 — 99.80, Корони чеські 20.30—19.80, Корони данські 119.04, 118.20, Корони норв. 133.93—132.95, Кор. шв. 137.43—136.45, Ліри італ. 35—33, Марки фінл. 11.75—11.60, Марки нім. 145 — 140, Песети еспан. 63.00—61.00, Шил. австр. 99 — 98, Марки нім. срібні 152—147.

Акції.

Банк Польський 97, 95, Лільпоп 12.25, Стараховичі 32.25, 32.

Папери.

3 інвест. 1. ем. 64.64, серії 63, 5 конв. 46.25, 6 дол. 47, 7 стаб. 48, 48.50.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що від дня 20. липня ц. р. кооперативам платив за: льоко Львів.

1 кг. масла десерового бльок. без опакування	2.25 зол.
1 кг. масла десер. бочкового включно в бочк. опакуванням	2.40 „
1 кг. масла експорт. включно в експортовим опакуванням дає зачет	2.40 „
1 л. молока	0·13 „
1 к. яєць	2.55 „

Тенденція на масло сильна, на молоко і на яйця слаба.

Маслосоюз повідомляє, що в дні 24. VII. ц. р. платив своїм доставцям за 1 кг. живої птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С." у Львові, (пл. Більчевського ч. 3) такі ціни:

Курята 1. кл. щойно від 0.80 кг. вгору	1.10 „
Качки молоді, товсті 1. кл.	1.00 „
Курки без остріг 1. кл.	1.00 „

Ціни денні.

Приймає птицю тільки першої кляси. Гірших сортів рішуче не приймає.

РІЖНІ

ОГОЛОШЕННЯ.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні [illegible]